

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 372

van **LORIN PARYS**

datum: 11 februari 2022

---

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

---

### *Verwachte toename van het aantal personen met dementie - Aanpak*

Begin januari verschenen de resultaten van een Britse studie in het tijdschrift The Lancet. De studie geeft aan dat het aantal mensen met dementie in ons land tegen 2050 met 73 procent zal stijgen. Dit zou neerkomen op 330.000 Belgen die over 28 jaar met dementie kampen. Ter vergelijking: op dit moment bedraagt dit aantal 190.000.

De studie wijst als voornaamste oorzaak de vergrijzing aan. Dementie komt hoofdzakelijk voor bij oudere mensen: hoe ouder we worden, hoe meer kans op dementie. Daarnaast wijst de studie nog enkele oorzaken aan: de levensstijl en de scholingsgraad van mensen. Een ongezonde levensstijl leidt tot een grotere kans op dementie. Ook een lagere scholingsgraad leidt tot een grotere kans op dementie door de grotere kans op een ongezonde levensstijl en minder cognitieve reserves. De studie wijst op het positieve effect van een gezonde levensstijl op dementie.

In Vlaanderen hebben we negen regionale expertisecentra waar mensen terecht kunnen voor vragen en zorgverlening over dementie. Een curatieve aanpak die belangrijk en noodzakelijk is. De preventieve aanpak van dementie is veel recenter. Zo organiseerde Vlaanderen de SaniMemorix-campagne ter preventie en kennisname van de bevolking.

Vorig jaar publiceerde de minister ook het nieuwe dementieplan 2021-2025.

1. Het expertisecentrum Dementie Vlaanderen monitort wat er internationaal aan inspirerende voorbeelden van preventieve acties is.

Welke relevante voorbeelden voor Vlaanderen kwamen daar uit in 2020 en 2021?

2. In het dementieplan 2021-2025 staat het volgende vermeld: "Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen organiseert naar aanleiding van de Week van de Zorg een nieuwe campagne om Vlaanderen bewust te maken van de link tussen hersen-gezonde leefstijl en het risico op dementie. We zorgen er tevens voor dat deze campagne geen culpabiliserende boodschap brengt. Extra aandacht wordt besteed aan groepen die een hoger risico hebben op dementie."

Hoever staat deze campagne? Is ze al uitgevoerd? Wat is de eerste evaluatie van deze campagne? Op welke manier wekt de minister met deze campagne extra aandacht bij hoogrisicogroepen?

3. Daarnaast staat in het dementieplan nog talloze keren dat er extra zal worden ingezet op preventie.

Welke campagnes zijn er de afgelopen jaren gevoerd met betrekking tot de preventie van dementie?

4. Is de minister bezig met beleid om dementie in de toekomst aan te pakken? Welke plannen heeft hij met betrekking tot dit opkomende probleem?
5. Zijn onze expertisecentra gewapend tegen de toekomstige stijging van dementie?

**ANTWOORD**

op vraag nr. 372 van 11 februari 2022

van **LORIN PARYS**

---

1. Laat me toe het antwoord wat te kaderen. Naar aanleiding van de opmaak van het nieuw Vlaams dementieplan (2021-2025) heeft het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen (EDV) een nieuwe berekening uitgevoerd inzake de prevalentie van het aantal personen met dementie. Zij maakten hiervoor gebruik van het prevalentiemodel van Alzheimer Europe en de Belgische bevolkingsprognoses. De verwachte stijging van het aantal personen met dementie tussen 2020 en 2050 in België ligt nagenoeg volledig in de lijn van de stijging waarnaar wordt verwezen in het aangehaalde artikel uit The Lancet. Maar deze hoge cijfers willen we niet als onvermijdbaar zien, maar eerder als een tendens die we door in te zetten op preventiecampagnes hopen lager te doen eindigen.

Zonder in een opsomming van preventieacties in vele landen te vervallen wil ik het concept van Alzheimer's Disease International (ADI) en de Pan-Amerikaanse Gezondheidsorganisatie (PAHO) aanhalen. Zij voerden in 2019 een gezamenlijke bewustmakingscampagne over dementie voor de regio Noord- en Zuid-Amerika. Het thema van de campagne was "Laten we praten over dementie". Hiermee vertrekt men vanuit het concept dat praten over dementie helpt bij het destigmatiseren van de aandoening. Hierdoor worden de drempels verlaagd om informatie te zoeken, advies, hulp en steun te zoeken en vervallen de mensen met dementie niet in mensonwaardige leefomstandigheden. Specifieke aandacht voor preventie gebeurde onder meer met sensibiliseringscampagnes.

Het EDV organiseerde in januari 2022 ook nog een online studiemiddag rond het thema primaire preventie en campagnes met de Europese collega's. De belangrijkste observatie uit dit alles is de groeiende aandacht voor de hersengezonde leefstijl. Toch zijn het vooral Vlaanderen en Nederland die dit momenteel concreet vertalen in grotere campagnes. Beiden zijn we nu eerder inspirerend voorbeelden voor andere landen, dan omgekeerd.

2. De preventiecampagne is gepland in de Week van de Zorg, op 9 mei 2022 en wordt uitgevoerd door het EDV. Als voorbereiding werd contact opgenomen met het Vlaams Instituut Gezond Leven, Het Vlaams Apothekers Netwerk, Domus Medica, de Vereniging voor Vlaamse Wijkgezondheidscentra en verschillende patiëntenorganisaties. Ook de Regionale Expertisecentra Dementie (RECD) zijn betrokken bij de campagne.

Om de toegankelijkheid van de boodschap te verhogen zijn er focusgroepen georganiseerd met verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen. Er werd ook contact opgenomen met de Wereldgezondheidsorganisatie in verband met de 'tone of voice' van de boodschappen en dit in functie van herkenbaarheid.

Door dit te doen gaan we uit van proportioneel universalisme: we willen diverse doelgroepen uit de brede bevolking tussen 40-70 jaar bereiken. Via de huisartsen (onder andere via het magazine Huisarts Nu) benaderen we de doelgroep omdat we weten uit de vorige IPSOS-bevraging en de focusgroep dat dit de eerste ingangspoort is voor de burger om betrouwbare informatie te krijgen. Hierbij denken we aan een poster én schermen in de wachtkamer.

Extra aandacht gaat ook naar het niet stigmatiserende karakter van de informatie en boodschappen: er wordt gefocust op hersengezondheid en wat we hiervoor allemaal kunnen doen. Onze leefstijl beïnvloedt onze gezondheid, ook wat dementie betreft. Bovendien is het werken aan hersengezondheid ook een bonus voor de cardiovasculaire gezondheid (bloeddruk in de gaten houden, bewegen, voedingsadvies enz.). Aan de hand van een webinar begin maart zullen de apothekers gesensibiliseerd worden. Ook zij helpen mee aan de verspreiding van de preventie-boodschap.

Al het campagnemateriaal zal ook later nog inzetbaar zijn waardoor deze campagne geen 'one shot' is.

Tenslotte geef ik nog mee dat een extern bureau de doeltreffendheid van de campagne zal nagaan.

3. U verwees al naar de SaniMemorix-campagne. Deze werd gelanceerd in 2018. Hiermee nam Vlaanderen een pioniersrol op. Onder impuls van EDV volgden Nederland, Duitsland, Noorwegen en Luxemburg. Op markten en in grote stations werden vaccindoosjes uitgedeeld. Op die manier bereikten we een hoog aantal personen. In de doosjes zaten gadgets en een bijsluiter waarin de informatie over dementie in toegankelijke taal was opgenomen. Dit werd opgepikt door de sociale media, kranten en weekbladen en de Vlaamse TV-zenders.  
Het was de eerste grote campagne in Vlaanderen, na het verschijnen van het rapport van de Commission on Prevention van het toonaangevende wetenschappelijke tijdschrift The Lancet in 2017, zonder hierbij de geslaagde en baanbrekende Music for Life campagne van 2012 te vergeten onder impuls van mijn voorganger, Jo Vandeurzen.  
De thematiek is nog vrij onbekend maar groeit zienderogen. In Vlaanderen willen we de boot niet missen en zijn de preventie-initiatieven opgenomen in het dementieplan.
4. Informatie over het dementiebeleid vindt u terug in het Vlaams dementieplan. Daarin zijn alle acties opgenomen die gepland zijn tussen 2021 en 2025. Het focust op de typische Vlaamse bevoegdheden: preventie, optimaliseren van de kwaliteit van zorg – zowel in de thuisomgeving als in de woonzorgcentra –, mantelzorgondersteuning en het uitdragen van een taboedoorbrekende en genuanceerde beeldvorming over de aandoening. Er wordt ook aandacht besteed aan doelgroepen die extra kwetsbaar zijn. De uitwerking van het dementieplan gebeurt in een samenwerking met verschillende partners en teams. De uitwerking van de acties wordt over meerdere jaren gespreid in overleg met het monitoringcomité dat de uitwerking van het dementieplan opvolgt. Om dit alles vlot te laten verlopen is er sinds kort een coördinator aangesteld die dit alles zal begeleiden.
5. De expertisecentra dementie zijn momenteel het aanspreekpunt voor hoofdzakelijk professionals en op de tweede lijn voor mantelzorgers en complexe situaties. Zij staan in voor één of meerdere eerstelijnszones. In het jaar 2022 wordt voor deze centra een regulier werkingsbudget voorzien van 2.373.579,80 euro. Hiervoor voeren ze ook enkele specifieke opdrachten uit (bijvoorbeeld de preventie-actie). Momenteel kunnen we terugkijken op een goede samenwerking. We hopen die verder te continueren en we houden in het oog dat de kwaliteit van de dienstverlening voor Vlaanderen behouden blijft.